

POSTANOWIENIE Z DNIA 30 CZERWCA 2009 R.
SNO 41/09

Przewodniczący: sędzia SN Wiesław Błuś.

Sędziowie SN: Tadeusz Wiśniewski, Zbigniew Hajn (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem protokolanta w sprawie sędziego Sądu Rejonowego po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2009 r. zażalenia wniesionego przez Prokuratora Okręgowego na zarządzenie Prezesa Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 1 kwietnia 2009 r., sygn. akt (...)

p o s t a n o w i ł : uchylić zaskarżone zarządzenie.

U z a s a d n i e n i e

Zażaleniem z dnia 9 marca 2009 r. Prokurator Okręgowy zaskarżył do Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego drugiej instancji uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji z dnia 2 marca 2009 r., sygn. akt (...), odmawiającą zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej.

Prezes Sądu Apelacyjnego zarządzeniem z dnia 1 kwietnia 2009 r., doręczonym Prokuratorowi Okręgowemu dnia 6 kwietnia 2009 r., odmówił przyjęcia tego zażalenia, wskazując w uzasadnieniu, że zostało ono wniesione przez osobę nieuprawnioną, gdyż zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm. – powoływanej dalej jako: „p.u.s.p.”), a w szczególności stosownie do art. 80 tej ustawy brak jest podstaw do przyjęcia, aby prokuratorowi, jako organowi wnoszącemu o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, przysługiwały prawa strony w tym postępowaniu lub aby przysługiwało mu w tym zakresie zażalenie do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

W zażaleniu z dnia 9 kwietnia 2009 r., wniesionym do Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego drugiej instancji, Prokurator Okręgowy zaskarżył powyższe zarządzenie w całości, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, tj. art. 80 § 1 p.u.s.p., który nadaje prokuratorowi – jako wnioskodawcy – status aktywnego uczestnika procedury, zmierzającej do udzielenia zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, oraz przepisów art. 110 § 1 i 2 tej ustawy, które wskazują na możliwość złożenia przez prokuratora środka odwoławczego od uchwały zapadłej w trybie art. 80. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i

przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu pierwszej instancji.

Skarżący argumentował, że prokurator jest stroną postępowania przed sądem dyscyplinarnym. Poza tym, pomimo uchylenia art. 80d p.u.s.p. (na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 2007 r., w sprawie K 39/07), który umożliwił wniesienie zażalenia od uchwały odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, między innymi prokuratorowi, jako organowi, który wniósł o takie zezwolenie, prawo prokuratora do wniesienia zażalenia w takiej sytuacji ma nadal oparcie w przepisach prawa. W szczególności podstawę taką stanowią przepisy Konstytucji RP, a mianowicie art. 78, który stanowi, że „postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne”, oraz art. 176 ust. 1, według którego „każda ze stron ma prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji”. Ponadto, podstawę zażalenia w rozważnej sytuacji stanowią art. 425 § 1 i 459 § 1 k.p.k., stosowane w postępowaniu dyscyplinarnym na zasadzie art. 128 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Z przepisów tych wynika możliwość wniesienia środka odwoławczego na postanowienia sądu, zamykające drogę do wydania wyroku. Odwołujący się podniósł, że przyjęcie wykładni prezentowanej w zaskarżonym zarządzeniu z dnia 6 kwietnia 2009 r. przez Prezesa Sądu Apelacyjnego, prowadziłoby do wniosku, że uchwały sądu dyscyplinarnego w przedmiotowym zakresie są generalnie niezaskarżalne, zarówno przez rzecznika dyscyplinarnego, jak i samego sędziego (w sytuacji, gdyby wydano uchwałę zezwalającą na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej). Skarżący zaznaczył również, że pomimo utraty mocy przez powołany wyżej art. 80d ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, z samego brzmienia art. 110 § 2, w zestawieniu z art. 110 § 1 tej ustawy wynika, że sądem dyscyplinarnym w drugiej instancji, także w zakresie uchwał podejmowanych przez sąd dyscyplinarny w trybie art. 80 § 1, jest Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zagadnienie dopuszczalności zaskarżenia uchwały sądu dyscyplinarnego w sprawie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej rozpoznawał już Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 marca 2008 r., SNO 14/08, (R-OSNwSD 2008, poz. 5). Z przyjętego w uzasadnieniu tej uchwały poglądu prawnego wynika, że skoro sprawy, o których mowa w art. 80 p.u.s.p., rozpoznają sądy dyscyplinarne (art. 110 p.u.s.p.), a sądy te stosują – w kwestiach nieuregulowanych – odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 128 p.u.s.p.), zatem respektują art. 425 § 1 k.p.k., dający stronom prawo do wniesienia środka odwoławczego od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, nadto skoro na

akcesoryjne rozstrzygnięcie o zawieszeniu w czynnościach sędziemu przysługuje zażalenie (art. 131 § 4 p.u.s.p.), to (a minori ad maius) oczywiste jest, że na główne orzeczenie zawarte w uchwale przysługuje także zażalenie.

Powyższy pogląd pozostaje w zgodzie z dotychczasowym, dominującym, stanowiskiem Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego przyjmującym, że sąd dyscyplinarny, rozpoznając wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub na jego tymczasowe aresztowanie, stosuje, w zakresie nieuregulowanym przez art. 80 p.u.s.p., odpowiednio przepisy rozdziału trzeciego – działu II p.u.s.p., zaś w zakresie nimi nieuregulowanym odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Stanowisko to uzyskało także potwierdzenie w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2009 r., I KZP 5/09, OSNKW 2009/7/51, według której, w postępowaniu toczącym się przed sądem dyscyplinarnym w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub na jego tymczasowe aresztowanie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym, zawarte w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zaś w zakresie nimi nieuregulowanym, koniecznym dla zachowania funkcjonalności i standardów rzetelnego procesu, przepisy Kodeksu postępowania karnego.

W uzasadnieniu tej uchwały, odnośnie do kwestii będącej bezpośrednio przedmiotem obecnego postępowania, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w zakresie prawa do zaskarżenia uchwały wydanej w postępowaniu toczącym się w przedmiocie uchylenia immunitetu sędziego sądu powszechnego należy stosować, w drodze analogii, art. 49 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, a w pozostałym zakresie nieuregulowanym w art. 80 p.u.s.p., także w drodze analogii, przepisy art. 30 § 6 i 70 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych, odsyłające do przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym i do Kodeksu postępowania karnego.

Wobec powyższego należy uznać, że zaskarżone zarządzenie Prezesa Sądu Apelacyjnego z dnia 1 kwietnia 2009 r. zostało wydane z obrazą wskazanych powyżej przepisów.

Z tych względów orzeczono jak w uchwale na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.